

ADDENDA AL PACTE BALEAR PER A LA INFÀNCIA

A Palma, en la seu del Parlament dels Illes Balears, el dia 19 de novembre de dos mil dinou, es reuneixen per a aquest acte, com a representants dels partits polítics que componen el Parlament de les Illes Balears, d'una part, Sra. Francina Armengol, del PSIB-PSOE; Sr. Gabriel Company, del Partit Popular; Sra. Cristina Mayor, del Partit Unides Podem; Sr. Marc Pérez-Ribas, del Partit Ciudadanos; Sr. Miquel Ensenyat, del Partit MÉS per Mallorca; Sr. Josep Castells, del Partit MÉS per Menorca; Sra. Catalina Pons, del Partit El Pi Proposta per els Illes Balears i Sra. Sílvia Tur del Partit Gent per Formentera.

I d'una altra part, D^a. Mercedes del Pozo Abejón, Presidenta d'UNICEF Comitè Balears i Serafín Carballo, Director de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència, els qui

EXPOSEN

Que amb data de **19 de novembre de 2013** es va subscriure el Pacte Balear per la Infància signat per totes les persones representants de tots els partits polítics dels Illes Balears amb representació parlamentària. Aquest pacte **va ser ratificat per tots els partits polítics l'any 2015**.

Que amb data de **21 d'octubre de 2015** es va aprovar la **constitució i reglament de la Comissió de Seguiment del Pacte Balear per la infància** i que a través d'ella s'han vingut desenvolupant diverses iniciatives com l'organització de dues jornades parlamentàries sobre "Els informes d'impacte en la infància i revisió de la normativa balear" i "Cap a una realitat de pressupostos en clau d'infància"; i la presentació i aprovació relativa a infància d'una PNL a novembre de 2017.

Que a nivell internacional existeixen consensos generals i aportacions conceptuals i tècniques que poden facilitar l'orientació de les prioritats i estratègies en relació amb les polítiques públiques vinculades amb la infància a Balears:

- L'aprovació unànime el 20 de novembre de 1989 de la **Convenció sobre els Drets De la Infància** per part de l'Assemblea General de les Nacions Unides va suposar una fita de vital importància per a la infància de tot el món. Aquest marc jurídic reconeixia per primera vegada en la història a tots els nens i nenes com a subjectes de ple de dret, a través d'una norma del més alt rang dins del Dret Internacional.
- L'**Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, incorporen de manera prioritària la perspectiva dels drets de la infància i suposa una oportunitat per a incidir en la màxima protecció de tots els nens i les nenes, sota la consigna de no deixar a ningú enrere. Els seus 17 objectius amb els seus 169 metes impacten de manera directa o indirecta en el benestar de la infància i la seva

implementació representa una clara aposta per un model social i polític que posi en el centre a la infància.

- El **Comitè dels Drets del Nen** realitza Observacions sobre els drets de la infància després dels informes presentats per tots els països, inclòs Espanya, en relació amb l'aplicació de la Convenció sobre els Drets del Nen.

Que en l'àmbit nacional s'ha de prendre en consideració l'avanç en marc legislatiu i iniciatives que ha tingut lloc en els últims anys i que ha de prendre's com a referència per a portar els drets de la infància al seu exercici ple en Balears:

- La **Llei orgànica 1/1996**, de 15 de gener de Protecció Jurídica del Menor i de modificació parcial del Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil, **actualitzada per la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, i la Llei 26/2015, de 28 de juliol**, totes dues de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència, sense perjudici del que s'estableix en les legislacions específiques de cada comunitat autònoma, disposa en el seu article 11 quals hauran de ser els principis que regeixin l'actuació dels poders públics respecte a la infància.
- La iniciativa **Ciutats Amigues de la Infància**, promogut per UNICEF Comitè Espanyol, com a referent estratègic en l'aplicació de la Convenció sobre els Drets de la Infància en l'àmbit local.

Que, a nivell autonòmic a Balears:

- La **nova Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència** de les Illes Balears té un objecte triple:
  - a. Garantir a les persones menors d'edat que resideixin o es trobin en el territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears l'exercici dels drets que els reconeixen la **Constitució, la Convenció sobre els Drets del Nen de les Nacions Unides, la Carta Europea dels Drets del Nen, la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i l'Ordenament Jurídic en conjunt**.
  - b. Establir el marc d'actuació en què s'han d'exercir les activitats de foment dels drets i el benestar de la persona menor d'edat, així com les **actuacions de prevenció, atenció, protecció i participació dirigides a la infància i l'adolescència per a garantir el seu desenvolupament en els àmbits familiar, social i educatiu**.
  - c. Definir els principis d'actuació, els criteris, els procediments i el marc competencial i institucional en **l'àmbit de la protecció a la infància i l'adolescència en situació de risc o de desemparament**, així com el marc de la **intervenció amb persones menors d'edat infractores en l'àmbit de la justícia juvenil**.

Per tot quant antecedeix i que complementa els compromisos recollits en el Pacte de Balears per la Infància signat en 2013, totes les parts, mitjançant la signatura de la present Addenda

ACORDEN

Donar suport i fomentar en les seves respectives organitzacions polítiques, allí on tinguin responsabilitats públiques a nivell municipal, insular i autonòmic, la col·laboració i coordinació de polítiques d'infància per part de l'administració autonòmica i local, organitzada entorn dels següents eixos transversals i àrees temàtiques, clau per al compliment de la CDN a Balears.

EIXOS TRANSVERSALS:

1. Els recursos:

Garantir la inversió pública sostinguda i estable en les polítiques d'infància, exempta de sofrir reduccions derivades de circumstàncies variables (polítiques i econòmiques) i conforme als quatre principis rectors de la CDN, i els criteris d'eficiència, eficàcia, equitat, transparència i sostenibilitat. Igualment visibilitzar la infància en els pressupostos. De manera que es permeti la seva traçabilitat i avaluació.

2. La participació infantil:

Garantir el dret de nens, nenes i adolescents a l'opinió, a ser escoltades, tingudes en compte i a participar a nivell autonòmic i local, tant des de l'exercici del dret individual com a sectorial (com a grup poblacional concret) en totes les decisions que els afectin, incloent els pressupostos.

Vetllar per que el desenvolupament del dret a la participació es realitzi amb qualitat: des del respecte als temps específics de la participació infantil, atorgant valor al procés i els seus nivells de progressió, i garantint la qualitat, profunditat de la participació i els espais permanents.

3. Les dades sobre la infància:

Impulsar, com a resposta a la invisibilitat social de la infància, la posada en marxa de mecanismes d'obtenció de dades sobre la infància a Balears de manera regular i periòdica abastant 0 a 18 anys (tal com estableix l'Art. 1 de la CDN), desagregada per edats.

Promoure l'elaboració d'informes de situació, a través de la recopilació i anàlisi sistemàtica de dades, i basats en indicadors específics desenvolupats per a mesurar el benestar infantil des d'un enfocament de drets, a fi de conèixer en profunditat la realitat d'aquest col·lectiu i poder fer un seguiment periòdic tant de la situació de la infància com de les mesures implementades necessàries per al disseny de polítiques públiques.

4. Coordinació:

Aprofitar mecanismes de coordinació existents o crear els necessaris (entre àrees, interna i externa) al servei d'una consideració integral dels nens i nenes, i amb l'objectiu d'aconseguir el seu màxim desenvolupament. La coordinació no és un complement o una acció secundària a les estratègies, sinó que constitueix en si mateixa una de les estratègies més eficaces per a protegir els drets de la infància.

D'acord amb la Llei 26/2015, de 28 de juliol, establir els mecanismes formals i de coordinació entre conselleries per a la realització sistemàtica de la prescriptiva Memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu en la infància i en l'adolescència que han d'acompanyar en tots els avantprojectes de llei i els projectes de reglament en la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, de manera que es respecti l'interès superior dels nens i nenes.

ÀREES CLAU:

1. Pobresa

Impulsar el reforç de les inversions en polítiques de prevenció reductores de riscos per als nens i nenes i assegurar serveis públics accessibles i de qualitat per a arribar a la infància en situació especialment vulnerable o d'exclusió, incloent als nens i nenes sense cura parental, o els que estan exclosos dins de les seves famílies o comunitats, per raons d'ètnia, raça, religió, gènere, orientació sexual, discapacitat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

Es comprometen a adoptar les següents mesures:

- Garantir un mínim ingrés per cada fill o filla menor d'edat, i un increment de la ponderació de les rendes mínimes destinades a famílies per cadascun dels nens i nenes que componguin la unitat familiar.
- Incorporar l'enfocament d'equitat en les polítiques destinades a la infància, de manera que contemplin la realitat específica dels nens i nenes més vulnerables en el disseny i seguiment de les polítiques socials, especialment en les destinades a eradicar la pobresa.
- Donar suport totes aquelles mesures encaminades a fomentar la incorporació de les mares i els pares en situació de risc de pobresa en el mercat laboral, incloent l'accés a serveis d'educació de 0 a 3 anys.
- Des d'una perspectiva d'integralitat de les mesures de suport a les famílies amb menors a càrrec, mantenir i incrementar les partides pressupostàries destinades a la concessió d'ajudes econòmiques i complementar-les amb la garantia d'accessibilitat a altres prestacions que facin possible la plena inclusió social dels nens, nenes i adolescents que viuen en els Illes Balears, amb independència de la seva situació socioeconòmica.
- Alinear les polítiques d'infància, i en concret, la lluita contra la pobresa infantil a les metes de l'Agenda 2030, establint metes i indicadors que s'articulin en un

sistema de seguiment que permeti mesurar l'abast i impacte d'aquestes polítiques.

- Garantir un habitatge digne i un entorn segur i saludable als nens, nenes i adolescents.
- Garantir que cap família amb nens o nenes a càrrec pugui ser desnonada sense habilitar prèviament una solució habitacional per a aquesta família.

2. Equitat

La infància és sovint discriminada per la seva edat, no tinguda en compte o invisibilitzada. Si a això afegim altres factors d'exclusió, augmenta la probabilitat de violació dels seus drets.

El principi de la no discriminació es recull en l'Article 2 de la CDN, i estableix el compliment dels drets "sense cap distinció, independentment de la raça, el color, el sexe, l'idioma, la religió, l'opinió política o d'una altra índole, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, els impediments físics, el naixement o qualsevol altra condició del nen, dels seus pares o dels seus representants legals."

Es comprometen a adoptar les següents mesures:

- Adoptar les mesures necessàries que garanteixin la igualtat d'oportunitats i compensin les desigualtats entre nens i nenes.
- Donar suport a les famílies per a aconseguir la igualtat d'oportunitats i mitigar el sobre esforç que realitzen per a compensar els dèficits de recursos econòmics i d'un altre tipus.
- Reconèixer a la infància gitana com a col·lectiu prioritari en les estratègies d'inclusió social i contra la pobresa infantil, garantint la inclusió educativa, reduint la desigualtat en l'accés als serveis i sensibilitzant a la societat per a evitar la discriminació.
- Garantir el dret dels nens i nenes amb discapacitat a viure i ser cuidats per les seves famílies, garantint que aquestes reben el suport necessari per a proporcionar als seus fills i filles la major qualitat de vida possible, sense importar quals siguin les seves necessitats especials.
- Reconèixer de manera permanent a les famílies monoparentals a nivell legal i administratiu, amb especial atenció a les unitats familiars encapçalades per dones, de manera que puguin beneficiar-se d'una major protecció social que mitigui la situació de vulnerabilitat dels seus nens i nenes (en prestacions econòmiques, àmbit escolar, transport, oci i fiscalitat). Sensibilitzar a la societat en el seu conjunt per a evitar la discriminació i fomentar la igualtat d'oportunitats de tota la infància.
- Fonamentar en la CDN els mecanismes de resposta i protecció de nens i nenes estrangers no acompanyats, refugiats i víctimes de tràfic, de manera que es vetlli sempre pel seu interès superior, respectant els drets que els són inherents en virtut de ser menors d'edat.
- Proporcionar mecanismes de resposta i protecció de la Infància en contextos migratoris, nens refugiats i víctimes infantils de tràfic, de manera que es vetlli sempre pel seu interès superior.

- Garantir la protecció dels nens i nenes gais, lesbianes, bisexuals, transsexuals i intersexuals enfront de la violència i la discriminació, desenvolupant polítiques destinades a protegir el seu dret a la identitat i a acabar amb els estereotips que perpetuen la marginació dels nens i nenes per motiu la seva identitat de gènere o orientació sexual.

3. Educació

La Convenció sobre els Drets del Nen (CDN) recull en els articles 28 i 29 el valor suprem que té l'educació en la vida de qualsevol infant. El dret a l'educació no només es refereix a l'accés a ella (art. 28), sinó també al seu contingut, on revesteixen una importància transcendental els propòsits de la mateixa (art. 29).

Garantir l'exercici del dret a l'educació inclusiva i de qualitat en el sistema d'educació general assegurant un enfocament de drets d'infància i ciutadania global amb la corresponsabilitat de tots els professionals relacionats amb l'educació de l'infant, i blindant els recursos que garanteixin l'equitat.

Es comprometen a adoptar les següents mesures:

- Aconseguir un acord social ampli que doni estabilitat al sistema educatiu, permeti augmentar la inversió mitjana per alumne (3.01% del PIB en 2016), i arribi almenys a la inversió mitjana per alumne a Espanya (4.22%).
- Articular esforços addicionals per a promoure l'accés dels nens i nenes de 0 a 3 anys a l'educació, avançant en la seva progressiva universalització i fer-la inclusiva, de qualitat, gratuïta per a les famílies amb menys recursos (independentment de la seva situació laboral) i assequible per a la resta.
- Garantir l'exercici del dret a l'educació inclusiva i de qualitat en el sistema d'educació general, assegurant un enfocament d'equitat, igualtat d'oportunitats, qualitat i universalitat en tots els nivells i orientant l'estructura de la inversió per a atendre la diversitat, la formació del professorat i a superar el fracàs i l'abandonament escolar, potenciant la continuïtat d'estudis en etapes post-obligatòries.
- Prestar especial atenció a aquells nens i nenes que es troben en major risc de desavantatge social, evitant l'estigmatització i afavorint la disminució de la ràtio professorat/alumnat i el reforç personalitzat entre l'escola i la família quan sigui necessari.
- Garantir la gratuïtat efectiva de l'educació obligatòria tal com reconeix la Constitució Espanyola: blindar els recursos que garanteixin el suport escolar, les beques i altres mecanismes que protegeixin la igualtat d'oportunitats a l'alumnat que el necessiti, i en general, eliminin qualsevol barrera (tals com les despeses relatives a llibres, material educatiu, cost de les excursions, menjador o transport, entre altres) que obstaculitzin la igualtat de condicions en l'accés a serveis educatius.
- Blindar els recursos que garanteixin l'equitat mitjançant beques, ajudes o altres mecanismes que protegeixin la igualtat d'oportunitats efectiva dels titulars de drets, que són els nens i les nenes.

- Promoure una cultura participativa del centre escolar, en la qual opinió de l'alumnat pugui ser canalitzada i tinguda en compte a l'hora de prendre decisions que l'afecten.

4. Salut

La CDN estableix en l'Article 24 el dret a gaudir del més alt nivell de salut, i competeix als Estats a esforçar-se perquè cap infant es veu privat d'ell. En el text de l'article es posa èmfasi en l'atenció primària de salut, en l'enfocament preventiu, així com en l'educació de nens i les seves famílies en principis bàsics de salut i nutrició.

Es comprometen a adoptar les següents mesures:

- Adoptar mesures d'inclusió proactiva i promoure l'atenció primerenca en el sistema d'atenció primària, per a arribar als nens i nenes de les en situacions de major vulnerabilitat.
- Promoure polítiques integrals que contribueixin a reduir el consum d'alcohol i drogues en adolescents abordant la problemàtica des de diversos àmbits (social, sanitari, educatiu, etc...) i involucrant als adolescents en la cerca de solucions.
- Adoptar les mesures necessàries que abordin la reducció de l'obesitat infantil i els trastorns alimentaris en la comunitat autònoma des d'un enfocament soci-educatiu-sanitari.
- Desenvolupar programes de prevenció d'addiccions al joc i dependències tecnològiques en adolescents.
- Potenciar una política autonòmica de salut mental infantil que garanteixi la prevenció, detecció i atenció de les malalties mentals de nens, nenes i adolescents.
- Desenvolupar programes de promoció de la salut sexual, reproductiva, emocional i afectiva des d'un enfocament preventiu i de promoció de les relacions d'igualtat.
- Adoptar les mesures necessàries per a garantir la seguretat i accessibilitat dels nens, nenes i adolescents en els seus municipis o barris.

5. Violència contra la infància i protecció

La violència contra la infància té múltiples formes, sent totes elles una greu violació de drets. Els seus efectes sobre nens i nenes són enormes i de llarg abast. Les poques dades existents mostren només la punta de l'iceberg, sent els casos amb major vulnerabilitat associada (els més petits, amb discapacitat o en exclusió social) els més desprotegits.

Tant la CDN, en el seu article 19, com la recomanació número 13 del Comitè dels Drets de la Infància incideixen en la responsabilitat que tenen els Estats (el que inclou tots els poders públics) d'adoptar totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per a protegir a l'infant contra tota forma de violència. Aquestes mesures de protecció haurien de comprendre procediments eficaços per a

l'establiment d'actuacions que proporcionin l'assistència necessària al nen o nena víctima de violència, així com programes encaminats a la prevenció d'aquesta.

Es comprometen a adoptar les següents mesures:

- Garantir la transparència del sistema a través de la recopilació homogènia de dades i l'anàlisi i difusió de la informació, a través d'eines com les memòries estadístiques i d'inversió relatives al sistema de protecció.
- Dotar al sistema de protecció dels Illes Balears amb recursos adequats i suficients per a garantir que els nens, nenes i adolescents rebin l'atenció que necessiten, en recursos que recreïn un ambient que promogui la generació de vincles afectius i que s'adaptin a les seves necessitats especials.
- Garantir que els criteris de qualitat del projecte d'intervenció prevalguin sobre la proposta econòmica a l'hora de decidir la concessió de la gestió de recursos de protecció convenients.
- Enfortir els recursos destinats a l'emancipació i la inclusió social dels joves ex-tutelats, garantint que siguin suficients i adequats a les seves necessitats especials, i prestant especial atenció als col·lectius més vulnerables, com els joves ex-tutelats amb discapacitat.
- Enfortir l'enfocament preventiu del sistema, més enllà del pal·liatiu, invertint recursos en el treball amb famílies en risc moderat i greu, per a evitar el maltractament i la separació de l'infant.
- Garantir l'adequada protecció als nens i nenes víctimes de tràfic, millorant la detecció i garantint l'existència de recursos específics per a l'acolliment i la protecció de les víctimes, d'acord amb la legislació internacional en la matèria.
- Reconèixer als fills i filles de les víctimes de tràfic al seu torn com a víctimes de tràfic, i habilitar les mesures necessàries per a la seva adequada protecció.
- Promoure amb la màxima diligència possible la informació, l'acompanyament i la tramitació de la documentació relativa al permís de residència, i d'asil en el cas que correspongui, dels menors estrangers no acompanyats, inclosos els previstos per als menors tutelats que surten del sistema de protecció.

6. Participació

És a través de l'article 12 de la Convenció sobre els Drets de la Infància, on s'insta als Estats a:

- 1) Garantir a l'infant que estigui en condicions de formar-se un judici propi, el dret a expressar lliurement les seves opinions sobre els assumptes que l'afecten.
- 2) I al fet que tals opinions siguin degudament tingudes en compte en funció de l'edat i maduresa de l'infant que les expressa.

Amb aquest objectiu, s'apela a la necessitat de donar a totes les persones menors de 18 anys l'oportunitat de ser escoltades, directament o a través d'un òrgan apropiat, en tots aquells temes i/o procediments que l'afectin. Per exemple, la participació infantil ha d'aplicar-se no només en la presa de decisions, també en la formulació de

polítiques, en la preparació de lleis, així com en la realització de labors de supervisió i avaluació.

Es comprometen a adoptar les següents mesures:

- Integrar la participació infantil en les futures lleis que s'elaborin de participació ciutadana i de protecció de la infància.
- Impulsar la creació de Consells de Participació Infantil en tots els municipis balears.
- Promoure que la veu dels nens i nenes sigui escoltada en les institucions autonòmiques, a través de la creació d'un òrgan de participació infantil dels Illes Balears, que pugui traslladar les seves opinions i propostes respecte a temes rellevants i pertinents inclosos en aquest Pacte.
- Acreditar a aquest òrgan autonòmic de participació infantil com a òrgan legítim de consulta de les polítiques d'Infància de la Comunitat Autònoma.

Es proposa la creació d'un **òrgan de seguiment del Pacte amb la Infància** que doni continuïtat i sostenibilitat a aquest, de manera que existeixi un blindatge efectiu dels drets d'infància. Amb els objectius de:

- Vetllar pel diàleg i l'impuls de les mesures incloses en aquest Pacte.
- Donar seguiment i avaluar el compliment i els resultats dels acords aconseguits.
- Promoure la consulta i participació dels nens, nenes i adolescents sobre aquells temes que siguin del seu interès.

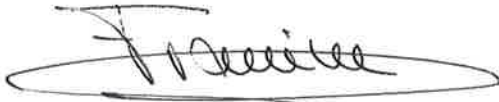
L'òrgan de seguiment mantindrà reunions almenys tres vegades per any.

La Comissió de Seguiment del Pacte estarà conformada per un representant de cadascun dels partits polítics signants del Pacte o persona en qui aquests partits deleguin, dos representants d'UNICEF Comitè Balears i un representant de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència, com a figures vetlladora del Pacte Balear de la Infància.

ES COMPROMETEN

a promoure el compliment del Pacte Balear per la Infància garantint la continuïtat i sostenibilitat d'aquest, de tal manera que existeixi un blindatge efectiu dels drets de la infància enfront dels canvis polítics i econòmics que puguin produir-se impulsant el seu compliment per part de l'executiu i vetllant per l'estabilitat i qualitat de les polítiques públiques per a la infància de manera permanent.

I EN PROVA DE CONFORMITAT DE QUANT ANTECEDEIX, CONFIRMEM AQUEST COMPROMÍS AMB LA SIGNATURA DE LA PRESENT ADDENDA EN EL LLOC I DATA A DALT INDICATS.

Sra. Francisca Armengol
PSIB- PSOE

Sr. Gabriel Company
Partido Popular

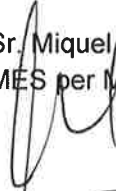

Sra. Cristina Mayor
Unides Podem

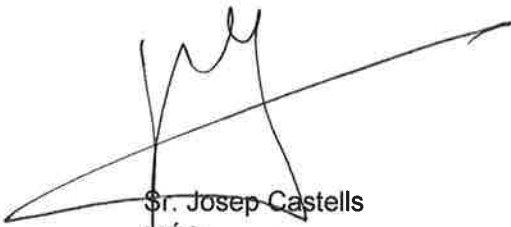

Sr. Marc Pérez-Ribas
Ciudadanos

Sr. Miquel Ensenyat, del
MÉS per Mallorca

Sra. Catalina Pons, del Partit
El Pi, Proposta per els Illes Balears

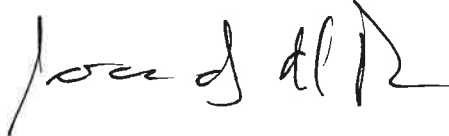

Sr. Josep Castells
MÉS per Menorca

Sra. Sílvia Tur
Gent per Formentera.

Sra. Mercedes del Pozo Abejón
Presidenta de UNICEF Comitè Balears

Sr. Serafín Carballo
Director de la OBIA

